

[Socialministeren]

havde sociale og arbejdsmarkedsmæssige systemer med fintmaskede sikkerhedsnet for de medborgere, som af den ene eller anden grund ikke kunne sikre deres udkomme på arbejdsmarkedet.

1/3 af udgifterne til det sociale område

Som det fremgår af budgetredegørelsen, er vi nu oppe på at bruge ca. 1/3 af de samlede offentlige udgifter på det sociale område. Dette kan ikke fortsætte. Vi har simpelt hen ikke råd til det.

Hertil kommer, at det på ingen måde har resulteret i en tilsvarende tilfredshed med det offentlige, at vi igen og igen har pumpet flere penge ind i det sociale system.

Ofte hører man, at systemerne er blevet uoverskuelige og uforståelige, at der ikke er sammenhæng i tingene, bl.a. fordi det involverer flere sektorer.

Der bruges som sagt masser af penge i den sociale sektor – faktisk flere end nogen sinde tidligere. Det gælder om, at vi sørger for at anvende disse mange penge på en bedre måde, på en måde, som skaber større tilfredshed hos borgerne og på længere sigt billigere ordninger for det offentlige.

Niveauet for de forskellige ydelser, og hvordan vi kan sikre mod misbrug af ordningerne, har optaget meget af debatten.

Livskvalitet er andet end penge

Det må efterhånden være gået op for de fleste, at menneskers livskvalitet og velfærden ikke forbedres ved, at man blot forhøjer ydelserne, især ikke, når vi må konstatere, at det nuværende niveau holder nogle tilbage fra at påtage sig et lavtlønsjob.

Vi vil forbedre kvaliteten af de sociale tilbud, vi kan give mennesker, og vi må til at tænke i andre baner, end vi har været vant til. Vi må, lidt slagsordsagtigt, væk fra de »passiviserende hyttefade«, som det kontante ydelsessystem holder for mange mennesker i, og få indbygget en »springbrætseffekt« i systemet, så tilbudene bliver mere aktiverende.

Borgerne må aktiveres

Bistandsloven blev som bekendt til i en tid uden nævneværdig arbejdsløshed, hvor der i velfærdssamfundet var en tro på, at vi kunne betale og klare alting.

Vi talte om det enstrengede system, og at borgeren kun skulle henvende sig ét sted, så klarede det offentlige det hele. Ubevidst har vi nok været med til at opbygge nogle forkerte forventninger til det offentlige og samtidig umyndiggjort borgerne.

Herved har vi mistet den inspiration, som skal komme udefra, og vi har slet ikke udnyttet de mange ressourcer, der er hos mennesker selv. Det er et andet menneskesyn, vi må tage udgangspunkt i ved revurderingen af vores sociale systemer.

Vi har i den senere tid fået flere rapporter fra vores forskningsinstitutter, som bekræfter, at der er noget galt. Men samtidig siger de også, at det nytter at gå nye veje, at forsøge sig med nye måder.

En af rapporterne fra Socialforskningsinstituttet, om »De fattigste i Danmark«, har givet os et dystert billede af, hvilke menneskelige omkostninger der er ved over længere tid at være henvist til at leve i et tomrum af materielle passivitelser og menneskelig isolation.

Rapportens værdi ligger ikke så meget i dens skøn over, at så og så mange mennesker må betragtes som tilhørende fattigdomsgrupperne.

Det vigtige i rapporten er, at den analyserer, hvad det vil sige at være fattig i dagens samfund. Denne ressourcefattigdom hænger uløseligt sammen med at være ude af arbejdslivet i længere tid, at miste kontakten med andre mennesker og stå isoleret uden kulturelt eller andet indhold i tilværelsen. Penge alene kan ikke løse problemet ensomhed og mangel på menneskelige fællesskaber i vores samfund. Selvfølgelig kan lovgivningen ikke i sig selv skabe livsindhold, men de ordninger, vi bygger op, kan danne rammer for en friere livsudfoldelse for den enkelte.

Der må nytænkning til på mange områder inden for den offentlige sektor, hvis vi skal have held med at dreje socialpolitikken over mod et mere aktiverende og forebyggende menneskesyn.

Den sociale sektor som dynamo

Andre sektorer end den sociale i snæver forstand må spille med. Inden for rammerne af bolig-, undervisnings-, arbejdsmarkeds- samt kulturpolitikken kan det, rigtigt udformet, forebygges, at mangt et socialt problem når at se dagens lys. Og især ved at gå til opgaven på tværs